

# «Ýeñilmezek» lakamly Napoleon yeñen togsan bir ýaşly goja

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

"Ýeñilmezek" lakamly Napoleon yeñen togsan bir ýaşly goja  
«ÝEÑILMEZEK» LAKAMLY NAPOLEONY YEÑEN TOGSAN BIR ÝAŞLY GOJA



Adatça, sowet döwrüniň taryh kitaplarynda 1812-nji ýylда bolup geçen söweşde Ýewropany basyp alan beýik fransuz serkerdesi Napoleon ilkinji gezek ruslar yeñen ýaly görkezýärdiler. Ruslaryň aýdylan senede Napoleona agyr zarba urandygy hak. Ruslaryň fransuz basybalyjylaryna garşıy şol aýgytly söweşi barada meşhur şahyr Mihail Lermontowyň:

«Aýtsana, eý daýy, pereñlilere,  
Goýup, çykmansyñyz siz ýöne ýere  
Ýangyn gaplan Moskwanyň içinden.  
Şol söweşde asman-zemin gapyşyp  
Bolanmyş şeýlebir eýmenç garpyşyk!  
Borodino günü bolan çaknyşyk  
Rossiýaň ýadyndan çykanok sindem...»

– diýip, başlanýan «Borodino» goşgusyny uly ýaşly okyjylarymız gowy bilyändirler.

Emma Osmanly türkmen döwletiniň togsan bir ýaşly serkerdesi Jezzar Ahmet Paşanyň ruslardan has öñ, 1799-nji ýylда ony it masgarasy edip yeñendigi barada welin, häli-häzire çenli

bilýän adam az.

Napoleon Bonapart soñ-soñlaram Jezzar Ahmet paşadan ýeñleni ýadyna düşse, «Akkada öňümden çykylmäsady, tutuş Gündogary basyp alardym!» diýip, ahmyr çekipdir. «Ýeñilmezek» lakamly Napoleonny bilýänler, bu günki-gün Ysraýylyň çäklerinde galan Akka galasynyň eteginde onuň eýmendiriji adyny ýere sokan togsan bir ýaşly goja Jezzar Ahmet Paşanyň adyny kän eşden däldirler.

### • **Jezzar Ahmet paşa we Akka galasy**

Müsüri we Palestinany aňsatlyk bilen basyp alan Napoleon Akka galasyny birküç günüň basyp alaryn öýdüpdir we Jezzar Ahmet paşanyň salgysyna hat ugradypdyr:

“Ynha, galanyň etegine geldim. Bir aýagyny göre sokup oturan garrynyň galan birnäçe günlük ömrünü almak maňa hiç zat gazandyrmas. Seniň bilen urşup ýörmäli. Iň gowsy, meniň bilen dost bol-da, galanyň açaryny getirip ber!”

Jezzar Ahmet paşa gelen hata şeýle jogap ýazýar:

«Hudáya şükür, güýç-kuwwatymız ýerinde, elim ýarag tutýar. Galan birnäçe günlük ömrümi jeň meýdanynda geçirsem, oña ýetesi näme bar!”

Meşhur fransuz serkerdesi Ahmet paşanyň jogabyny okap, ýanyndakylara:

– Düşnükli. Bu akly çasań garry biziň birnäçe günümüzü biderek harçladasy gelýär. Zyýany ýok, iki güne ýetirmän şäheriň depesinde baýdagymyzy dikeris!

Napoleonyň Akka gabawy tegelek altmys dört güne çekýär. Her gezek öñküsinden artdyrylyp edilen çozuşlar hiç hili netije bermändir. Fransuz basybalyjylarynyň her çozusy yza serpikdirilipdir. Fransuzlar agyr ýitgä sezewar bolýar. «Ýeñilmezek» lakamly Napoleon galany goraýjylaryň görlüp-esdilmedik gahrymançylygyna haýran galypdyr. Ol ýokary wezipeli bir ofiserini ilçi hökmünde ugradyp, garşylygyň peýda bermejekdigini, eger şäher boýun egse, Ahmet paşanyň otrýady we ýaraglary bilen bile şäherden çykyp islän ýerine gitmegine idin beriljekdigini aýdýar. Emma Jezzar Ahmet paşa gelen

teklibe gabagynam galdyrmaýar, gaýtam:  
– Döwlet bizi bu galany kesekiniň eline ber diýip wezir etmedi. Men Jezzar Ahmet paşa – şehitlik mertebesine ýetmän, ýeke garyş topragy size bermejegim hak! – diýýär.



• «**Akkada öñümden çykyłmasady, tutuş Gündogary basyp alardym!**» Paşanyň jogaby Napoleonyň sabyr käsesini agdaryp taşlaýar. Ol täze çozuş meýilnamalaryny taýýarlap, topçulara gije-gündiziň dowamynnda Akka galasyny bombaladýar. Ýöne açylan gädiklerden şähere aralaşyp bilenler osmanly tüpeňiniň tygyndan aňry ýeke ädimem geçip bilmändirler.

Bu masgaraçylykly ýeňliše çydaman “Ykbal meni bir garrynyň oýunjagyna öwürdi!” diýip gygyran Napoleon goşunynyň ýarsyny ýitirip, 21-nji maýda yza çekilyär.

Napoleon agyr toplaryny gömüp, Kaire dolanýar. Kairde-de işi ugruna gitmedik Napoleon 1799-njy ýylyň 25-nji iýulynda iki gämi bilen gizlinlikde Müsürden gaçýar.

Şeýlelikde, taryhyň iň meşhur serkerdeleriniň biri hasaplanýan «Ýeňilmezek» lakamly Napoleon ömrünüň iň uly şarpygyny Osmanly türkmen döwletiniň serkerdesinden alýar. Taryh bolsa, Napoleonyň: «Akkada öñümden çykyłmasady, tutuş Gündogary basyp alardym!» diýen sözünü hemişelik sahypasyna ýazypdyr.

# Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

@ Kitapçylar. Taryhy makalalar